

ŞİİR TERCÜMESİ ÜZERİNE -TÜRKÇEDE PRÉVERT ŞİİRİ ÖRNEĞİ-

Ş. Alpaslan *YASA*

Özet

Fransa'nın 20. yüzyıldaki en popüler şairlerinden biri olan Prévert'den muhtelif şair mütercimler tarafından Türkçeye yapılmış tercümelere hareketle, umumi olarak şiir tercümesi hakkında teorik sonuçlara ulaşmayı hedef alan bir çalışmanın ilk merhalesi olarak, burada, önce birtakım umumi sorular ve bunlara belki çözüm olabilecek bazı ipuçları ortaya konulmakta, daha sonra Prévert'in "Composition Française" başlıklı şiirinin Türkçedeki dört ayrı versiyonu üzerinde durarak pratiğe dayalı bir teorinin muhtemel ilk unsurları tespit edilmektedir.

Anahtar kelimeler: Tercüme teorisi, şiir tercümesi, Prévert.

On the Translation of Poetry -Case of Prévert Poem in Turkish-

Abstract

This paper, which constitutes the first stage of a study aiming to reach theoretical results regarding poetry translation in general by taking translations of Prévert, one of the most popular poets of France in 20th century, into Turkish by various poet-translators as a starting point, first puts forward some general questions and some hints which may lead to solutions for them and then determines the possible initial elements of a theory based on practice by dwelling on four different versions of Prévert's poem entitled as "Composition française" in Turkish.

Key words: Translation theory, translation of poetry, Prévert.

Prévert'in pek çok şiiri Türkçeye kazandırılmış bulunuyor. Bunların (2006 yılına kadar ve tespit edebildiğimiz) tamamının tablolaştırılmış bir dökümü makalemiz sonunda yer almaktadır. Hedefimiz, uzun vadede, bunların tamamını incelemek olmakla beraber, burada, *Türkçede Prévert Şiiri* çalışmamıza bir başlangıç olmak üzere, sadece, tek bir örnek üzerinde dikkatimizi toplayarak, şiir tercümesi hakkında zihnimize beliren ilk soru ve düşüncelere işaret etmek istiyoruz. Seçtiğimiz örnek "Composition Française" başlığını taşımaktadır ve Türkçede dört ayrı versiyonu mevcuttur. Bu versiyonlar üzerinde fikir yürütürken meseleler de netleşmiş ve daha verimli düşüncelere zemin hazırlanmış olacaktır. Ümidimiz, bu gibi düşüncelerle, netice olarak, şiir tercümesi sahasında, açıklayıcı değeri yüksek tutarlı bir teoriye ulaşmaktır.

Jacques PRÉVERT (1900-1977), Fransa'da, hiç şüphesiz, zamanının en popüler şairlerinden biriydi; hatta, Jacques BENS'in değerlendirmesine göre, 20. yüzyıl Fransa'sının «gerçekten popüler tek şairi» idi (Bens, 1995, s. 966). Bunun başlıca sebebi, herhâlde, doğrudan, en geniş kesimleriyle halkın hissiyatına tercüman olmasıdır. Gerçekten, şiirinin temaları da, yapısı da halkın teveccühünü kazanmasına çok müsaittir. Halk onlarda kendini bulduğu içindir ki birçok şiiri (bilhassa KOSMA'nın besteleriyle) şarkılaştırılmış olarak bugüne kadar dillerde dolaşagelmiştir.

Şiirlerinde hemen dikkati çeken bir husus, konuşur gibi yazılmış olmalarıdır; başka deyişle, onlara tabi bir konuşma düzeni hâkimdir. Bu bakımdan, ilk şiir kitabının adını *Sözler (Paroles)* koyması boşuna değildir. Dil, halkın günlük konuşma dilidir. Ancak, ondan, şaşırtıcı kelime oyunları ile ayrılır. Yer yer de sürrealist imajlar kullanır. Fakat, hepsinden önemlisi, onlarda halkın bin bir problemi dile gelir. Problemler hümanist bir ruhla işlenmiştir. Bu temayül, onu, bütün zalimlere ve haddini bilmez iktidar sahiplerine cephe almaya götürür. Her çeşit sömürünün ve haksız, ölçsüz şiddetin karşısındadır. Toplumda ezilen herkesi sempatiyle anar. Âşıklara, çocuklara, düşkünlere, basit insanlara şefkatle eğilir. Patronlara karşı emekçilerin yanında saf tutar. Ordu ve savaş, kilise ve ruhban aleyhtardır. Kurulu Düzeni biteviye protesto eder (Berton, 1984, s. 127), fakat ihtilal tahrikçiliğine kalkışmaz ve hiçbir suretle şu veya bu ideolojinin propagandacısı rolüne yanaşmaz. Partilerle ve kendini beğenmiş güç sahipleriyle ince ince alay eder, hatta bazen da onlara karşı öfkelerini tutamaz. (Aşağıda üzerinde duracağımız şiiri de bunlardan biridir. Bu sefer alaya aldığı, bütün dünyayı fethetmeye kalkan "haşmetli imparator" Napolyon'dur!) Böylece şiirleri hem coşku hem alay doludur. Her çeşit ikiye bölünmüşlüğü yerin dibine geçirirler ve kendileri de, kendiliğinden kâğıda dökülmüşçesine içtendirler.

Prévert şiirinin cazibesinin bir başka yanı da sık sık gündelik hayattaki harikuladeliği dile getirmesidir. O, her fırsatta, günü gününe yaşadığımız, ama

kanıksama duygusuyla farkında olmadığımız nice harikuladeliğe dikkatimizi yöneltir. (Şu sıralar bir reklam sloganında dendiği gibi: «*Mucize, hayatın içindedir!*») Örnek vermek gerekirse: "Defin Merasimine Katılan Salyangozların Şarkısı"nda ("Chanson des escargots qui vont à l'enterrement") «güzden bahara seyahat eden salyangozlar»ın insana ilham ettiği yaşama sevincini terennüm eder. Bunun gibi, "Pater Noster" başlıklı şiirinde de, Hristiyanların "Babamız" diye hitap ettikleri Tanrı'ya yönelerek onu insan hayatından dışladıktan sonra, yeryüzündeki harikuladeliği sıralar ve insan bunlarla mutlu olabileceken, savaşçıların, işkencecilerin, dünyaya hükmedenlerin, vs. dünyayı çirkinleştirdiklerini -içi isyan dolarak- vurgular.

Oktay Rifat da, kendisinin, Orhan Veli'nin ve Melih Cevdet'in ilk şiirlerinin Fransızcada "le merveilleux dans le quotidien" tabir edilen bu anlayışın tesiri altında olduğunu kaydederek diğer iki şairden verdiği örneklerle, dolaylı olarak, Prévert şiirinin bu hususiyetini çok güzel anlatmış olur:

“Orhan Veli'nin 'Ne Kadar Güzel' adlı şiirini hatırlayalım: Çayın rengi ne kadar güzel/ Sabah sabah/ Açık havada/ Hava ne kadar güzel/ Oğlan çocuk ne kadar güzel/ Çay ne kadar güzel. Şiire iyice kulak verilirse, şairin en olağan şeylere, olağanüstü imiş gibi hayranlıkla baktığı görülür. Melih Cevdet'in 'Alışamadım' adlı şiiri de bu duyguyla yazılmıştır: Bu dünya ne tuhaf/ Alışamadım bir türlü denize/ Beş kıtaya insan sesine/ Her gün yeniden düşünüyorum hepsini/ Alışamadım desem doğrudur/ Ellerime.” (Rifat, 1992, s. 168).

Prévert şiirinin başlıca hususiyetlerine kısaca bu şekilde temas ettikten sonra, yine Oktay Rifat'a atıfta bulunarak şiir tercümesi meselesine geçelim. Bu değerli şair ve mütercimimiz, "Şiir Çevrilir mi?" başlıklı yazısında, bu soruya, meseleyi şiir dili açısından enine boyuna irdeledikten sonra, nihayetinde, «*Kimisi çevrilir, kimisi çevrilemez; mesela Mallarmé'nin şiirleri gibi tamamen Fransızcaya ve her bir şiirin örgüsüne mahsus birtakım hususiyetlerle (bilhassa müzikaliteyle) yüklü şiirler tercüme edilemez; ama bir Orhan Veli rahatlıkla tercüme edilebilir.*» şeklinde bir cevaba ulaşır (Rifat, 1992, s. 230). Aynı açıdan Prévert'in şiirlerini ele aldığımızda, ilk intibamız odur ki bunların da büyük bir kısmı, aynen Orhan Veli'ninkiler gibi, tercüme edilebilir mahiyettedir.

Şu hâlde ortaya atılabilecek ilk soru, umumi olarak şiirlerin tercüme edilebilirliği hususudur. Bu meseleyi de herhâlde önce umumi olarak edebî tercüme çerçevesinde mütalaa etmek gerekecektir. Zira edebî dil, kendine mahsus hususiyetleriyle, dil içinde ayrı bir dil gibi duruyor. Şiir dili de, edebî dilin daha da hususi bir hâli. Bu durumda, bir kere, mensur/manzum ayırımına dikkat etmek ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

İkinci soru, edebî eserlerin -ve bilhassa manzum olanların- hepsinin değil de, sadece bir kısmının mı tercüme edilebilir mahiyette olduğudur. Öyleyse tercüme edilebilirliğin veya edilemezliğin kıstasları ne olacaktır?

Mensur veya manzum, edebî eserlerin hiç olmazsa bir kısmının (belki büyük bir kısmının) tercüme edilebilir mahiyette olduğunu kabul etsek bile, acaba bunlar ne nispette umumi olarak tercüme faaliyetinin tarifine uygun düşecektir? Başka deyişle, bunların varış dilinde yeniden ifadesinde mütercimın sınırları nelerdir? Ortaya çıkan metni hangi "objektif" kıstaslara göre orijinal metnin dengi sayıyoruz veya saymıyoruz? Zira edebî metinlerin ve bilhassa bunlardan manzum olanlarının tercümesinde, yeniden yaratma payının, pragmatik metinlerin tercümesine nazaran, çok daha fazla olduğu müşahede ediliyor. Acaba bu yaratma payı hangi dereceye varırsa, artık tercümenin sınırlarının aşıldığına ve ortaya -orijinalinden mülhem olmakla beraber- yeni bir metin çıkarıldığına hükmedeceğiz?

Şiir, bir başka dile yine şiir olarak mı, yoksa nesre çevrilerek mi aktarılmalı? Böyle bir sorunun cevabı ise, bizzat şiir vakıası üzerinde durarak verilebilir. Mademki şiirin tamamen kendine mahsus bir dili var ve şiirde şekil de mana kadar mühimdir ve şiiriyetin bir parçasıdır, o hâlde bir şiir tercümesinden bahsedebilmek için yine orijinaline denk bir şiir inşa etmek gerekir. Bunun için de mütercimın bir şair olması şartı ortaya çıkıyor. Acaba şair bir mütercimın elinden çıkan tercüme, ilk müellifinden çok mütercimın kendi sanat hususiyetlerini mi yansıtır? Eğer öyleyse, bu durumda hâlâ bir tercüme faaliyetinden bahsedilebilir mi? Yoksa şiirin aslı, sadece yeni bir şiir için ilham kaynağı vazifesi mi görmektedir?

Tefekkürümüzün bu noktasında Georges Mounin'in bu konudaki tespitlerini hatırlıyoruz. *Encyclopædia universalis*'in 1985 baskısına yazdığı "Traduction (Tercüme)" maddesinde şöyle diyordu:

“Tercümede bazen imkânsızlığa varan derecedeki zorluklar, iki tür sebebe dayanır. Birincisi kültürel mahiyettedir: Bu durumda, bir kültürün dil dışı bazı unsurlarını bir başka kültüre aktarmak söz konusudur. İkincisi ise, doğrudan dile özgüdür: Bu durumda da, bir dilin çok defa kendine mahsus olan birtakım kalıplarını diğer bir dilin farklı kalıplarına uydurmak gerekir (Mounin, 1985)

Bu tespitin arkasından edebî tercümenin hususiyetleri ve zorlukları hakkında şunları kaydediyor:

Asıl mesele, edebiyat ve şiir denen şu çok hususi mesajların tercümesidir. Dille ilgili yapılar tercüme edilebilir; ama ya vezinle, üslupla, şiiriyetle ilgili yapılar? Bu noktada, günümüz dil bilimi, nihayet olumlu bir cevap vermeye başlamıştır. Bu yapı ancak 'pertinent' ise, yani belli bir fonksiyona sahipse,

bir kıymet ifade eder. Öyleyse, bir şiir tercümesinde mesele, onu aynı şekil, aynı yapıyla tercüme etmek değildir. Tercüme edilecek şey, onun şiiriyet fonksiyonu veya fonksiyonları, yani yaptığı etki veya etkilerdir. Demek ki metnin şiiriyetini tercüme etmek lazımdır; yoksa şeklini değil. Şekli, ancak belli bir etki doğurmak için lüzumlu ise tercüme edilebilir. Her çeşit devrik ifade, atlama, durak, on iki heceli vezin, vs. estetik olarak illa ki anlamlı ve lüzumlu değildir (Mounin, 1985).

Bu pasajdaki en mühim tespit, tercüme edilmesi gerekenin, metnin şiiriyeti olduğu hususudur. Bununla beraber, edebî metinlerde hep tercüme edilemez olarak kalacak unsurlar bulunduğuna işaret ediyor:

“İşleri içinden çıkılması zor hâle getiren, (sekiz heceli vezin, sarma kafiyeli dörtlük, son kısmı altı heceli kıt'a gibi) birtakım muntazam şekillerin, önceki ünlüleri ima ederek şiir zevki uyandıran kültürel bir derinlikleri olmasıdır. Mesela Valéry'nin en güzel mısralarını okurken, hiç şüphesiz, La Fontaine'den, Racine'den, Baudelaire'den (bazen), Mallarmé'den vs. esintilerin de tadına varırız. Bu çağrışıştırmalar, her zaman veya -belki- çok kere, aktarılabılır mahiyette değildir (Mounin, 1985).

Yine de iyimser bir sonuca ulaşmaktadır:

“Bu durum, tercümenin, metafizik bir öz değil, sınırları, çabaları, başarıları, tarihiyle beşerî bir işlem olduğunu gözler önüne sermektedir ve onun tarihi, giderek tercüme edilebilirlik sınırının genişleme tarihidir. Tercüme, ya hep, ya hiç kanununa tâbi değildir. O, daima ve sadece, azimle, bir dilden diğerine geçen bir mesajın mümkün olan en yakın dengini bulma çabası ve bu bakımdan da güç bir iş olan insanlar arası iletişimin en parlak zaferlerinden biridir.” (Mounin , 1985, s.141).

Mounin'in bu tahlilleriyle Oktay Rifat'ınkiler arasındaki paralellik açıktır ve herhâlde bizim de bu tespitlerden hareketle tefekkürümüzü derinleştirmemiz gerekecektir.

Umumi teorik düşünce planında şimdilik bu kadarla yetinip bir nebze de Prévert tercümelerinden yukarıda söz konusu ettiğimiz örnek üzerinde fikir yürütelim. Önce şiirin aslını, sonra da dört değişik tercümesini veriyoruz.

COMPOSITION FRANÇAISE

Tout jeune Napoléon était très maigre
 et officier d'artillerie
 plus tard il devint empereur
 alors il prit du ventre et beaucoup de pays
 et le jour où il mourut il avait encore
 du ventre
 mais il était devenu plus petit.

(Paroles'den)

1) FRANSIZCA YAZMA

Napolyon gencecikken pek sıskaydı
 ve topçu subayıydı
 sonra sonra imparator oldu
 göbek bağıladı kilo aldı ülkeler aldı
 gün gelip göçtüğünde
 göbeği yine vardı
 ama kendisi daha bir küçülmüştü
 (Tahsin Saraç tercümesi)

2) YAZMA ÖDEVİ

Napoleon çok gençken çok cılızdı
 Topçu subayıydı
 İmparator oldu sonradan
 O zaman bir göbek birçok da memleket edindi
 Öldüğü gün
 Göbeği vardı yine
 Ama bir hayli küçülmüştü.
 (Sabahattin Eyüboğlu tercümesi)

3) FRANSIZCA YAZI

Körpecik Napolyon sıska mı sıska
 topçu subayıydı
 günün birinde imparator oldu
 sonra göbeklendi ülkeler aldı
 öldüğü gün de
 göbekliydi
 ama öyle küçülmüştü ki
 (Abdullah Rıza Ergüven tercümesi)

4) YAZMA ÖDEVİ

Gençken sıskanın biriydi
 Topçu subayı Napolyon
 İmparator oldu sonradan
 Göbek bağıladı ve ülkeler ele geçirdi o zaman
 Öldüğü gün göbeği gene yerindeydi
 Ama küçülürmüştü kendi
 (Orhan Suda tercümesi)

Bu metinleri mısra mısra karşılaştırabilecek şekilde tablolaştıralım:

"COMPOSITION FRANÇAISE" ŞİİRİNİN DÖRT AYRI TERCÜMESİNİN
MISRA MISRA KARŞILAŞTIRMASI

ASLI	T.S. Terc.	S.E. Terc.	A.R.E. Terc.	O.S. Terc.
COMPOSITION FRANÇAISE	FRANSIZCA YAZMA	YAZMA ÖDEVİ	FRANSIZCA YAZI	YAZMA ÖDEVİ
Tout jeune Napoléon était très maigre	Napolyon genccekken pek sıskaydı	Napoleon çok gençken çok cılızdı	Körpecik Napolyon sıska mı sıska	Gençken sıskanın biriydi
et officier d'artillerie	ve topçu subayıydı	Topçu subayıydı	topçu subayıydı	Topçu subayı Napolyon
plus tard il devint empereur	sonra sonra imparator oldu	İmparator oldu sonradan	günün birinde imparator oldu	İmparator oldu sonradan
alors il prit du ventre et beaucoup de pays	göbek bağladı kilo aldı ülkeler aldı	O zaman bir göbek birçok da memleket edindi	sonra göbeklendi ülkeler aldı	Göbek bağladı ve ülkeler ele geçirdi o zaman
et le jour où il mourut il avait encore	gün gelip göçtüğünde	Öldüğü gün	öldüğü gün de	Öldüğü gün göbeği gene yerindeydi
du ventre	göbeği yine vardı	Göbeği vardı yine	göbekliydi	
mais il était devenu plus petit	ama kendisi daha bir küçülmüştü	Ama bir hayli küçülmüştü.	ama öyle küçülmüştü ki	Ama küçülvermişti kendi

Şiirin aslı hicviye türündedir ve mizah yoluyla Napolyon'u iğnelemektedir. Serbest vezinle kaleme alınmıştır, ama anlamı pekiştirecek belli bir şekil düzeni vardır. Umumi örgüsü yanında, "r" ve "i" seslerine dayalı kafiyeler metnin şiiriyetini artırmıştır. Şiirde noktalama yoktur ve ilk mısradan sonraki bütün mısralar küçük harflerle başlamaktadır. Şiirin tercümesini zorlaştıracak hususi bir ses yapısı dikkati çekmemektedir. Sadece Fransızcaya veya şaire özgü birtakım deyimler, mecazlar ve ifade şekilleri de görülmemektedir. Bu bakımdan, hususi bir tercüme zorluğu söz konusu değildir.

Bu hususiyetleri sebebiyle, Türkçeye rahatlıkla aktarılmış tercümelemlerle karşı karşıya olduğumuz söylenebilir. Dört mütercim de, farklı derecelerde olmakla beraber, şiirin şekil şartına riayet etmişlerdir. Keza, şiirin manası ve mizahî üslûbu da tercümelerde aynen hissedilmektedir. Şu var ki Orhan Suda'nın metni, bize, bunların içinde en fazla şiiriyeti olan versiyon gibi görünmektedir. Tahsin Saraç'ın metni ise bu açıdan kanaatimizce oldukça yavan kalmaktadır.

Bu tercümeler, bütün olarak değil de, tek tek mısraları ve kelimeleri itibarıyla ele alındıklarında, bazı ifadeler hatalı veya yetersiz görünmektedir. Mesela Sabahattin Eyüboğlu'nun son mısra tercümesinden, aslına aykırı olarak,

Napolyon'un değil de, göbeğinin küçüldüğü anlamı çıkmaktadır. Öte yandan, Abdullah Rıza Ergüven'in "körpecik" ifadesinin uygun kaçmadığını düşünüyoruz. Çünkü bu ifade küçücük bir çocuk söz konusu olduğunda yerinde olabilir. Ayrıca, şiirin başlığını sadece "Kompozisyon" şeklinde aktarmak da bize daha tercihe şayandır.

Bununla beraber, bize öyle geliyor ki, bilhassa şiir tercümesinin eleştirisinde, tek tek şu veya bu kelimenin yahut mısraların aktarılışından çok şiirin tamamının havasına (ve elbette mesajına) dikkat etmek daha doğru olur. Eğer şiirin orijinalinin havası (ve mesajı) tercümesinde de hissediliyorsa, bir bütün olarak bu tercüme başarılı saymak lâzımdır. Zaten, Seleskovitch'in tarifince, tercüme faaliyeti de, *«mesajın 'kontekste uygun anlam'ını muhatapta aynı 'etki'yi yapacak şekilde bir başka dile aktarmak»*tan (Albir, 1990, s. 11) ibaret değil midir? İşte bu açıdan, ele aldığımız tercüme dördünü de başarılı sayabiliriz. Ama farklı derecelerde...

Bu mülahazalar çerçevesinde, biz de şöyle bir versiyona ulaşıyoruz:

KOMPOZİSYON

Napolyon
gencecik
sıska mı sıska
ve bir topçu subayı henüz
sonra
imparator
göbekli mi göbekli
ve ülkeler sahibi
öldüğü gün
hâlâ göbekli
ama küçücük biri

Netice olarak, **şiir tercümesi stratejileri** ve **şiir tercümelerinin değerlendirilmesi** hususunda, zihnimizde, hem bu sınırlı çalışma, hem de onu tamamlayan başka çalışmalarımız çerçevesinde ve ana hatlarıyla, *-ilham kaynaklarımız her ne olursa olsun, herhangi bir Batılı teorik yaklaşımın sözcülüğünü yapmak yerine esas itibarıyla kendi gözlemlerimize ve tefekkürümüze dayandığı için orijinal olduğunu ileri sürebileceğimiz-* şöyle bir teorik düşünce şekillenmektedir:

Eğer tercüme, kaynak metnin anlamını, aslındakiyle olabildiğince aynı etkiyi yapacak surette ikinci bir dilde yeniden ifade etme şeklinde anlıyorsak, *-ki bizim anlayışımız bu yöndedir-* şiir tercümesinde de, kaynak şiiri, ikinci dilde, kelime kelime, mısra mısra, parça parça aslındakiyle aynı

etkiyi yapacak surette ifade etmekten çok daha fazla, bir bütün hâlinde aynı etkiyi yapacak şekilde yeniden inşa etmenin asıl hedef olduğunu söyleyebiliriz. Şayet bir şiir tercümesi, mevzî kusurlarına, eksiklerine rağmen bunu sağlamışsa, o, başarılı olmuş demektir. Şu kadar ki şiirin etkisi ne nispette ifade edildiği dil ve kültüre münhasır birtakım şekil ve muhteva hususiyetlerine tâbi ise, onu, bir başka dilde, aslındakine benzer bir etkiyle yeniden inşa etme de o nispette zorlaşmakta ve mütercimim bir o kadar yaratıcı olmasını gerektirmektedir. Her hâl ü kârda, bilhassa herhangi bir edebî tercüme hakkındaki hükmümüzün, objektif olduğu kadar sübjektif bir cephesinin de bulunduğunu, dolayısıyla ancak izafî bir kıymet taşıdığını itiraf etmek zorundayız. Nitekim, bu izafiyet, sanat eserleri hakkındaki bütün tenkitler için de varittir. Çünkü bizatihi sanatın objektif bir ölçüsü yoktur. Bu bakımdan, biz, muhtelif tercüme için burada serdettiğimiz tenkitlerin ancak izafî bir kıymeti olduğunu teslim ettiğimiz gibi, her sanat tenkidi için de aynı kanaati beslemekte ve bunu, tercüme tenkidinin de başlıca bir esası olarak görmekteyiz.

EK BÖLÜM: TÜRKÇEDE PRÉVERT ŞİİRLERİ TABLOSU				
Şiirin Orijinal Başlığı	Tercüme Başlığı	Mütercimi	Kaynağı	Not
J'en ai vu plusieurs...	Türlüsü	Oktay Rifat	Orhan Veli; Oktay Rifat-Samih Rifat; Çapan-Canberk-Alova; Memet Fuat; Ahmet Necdet	<i>Paroles</i> 'den
La Grasse matinée	Sabah Keyfi	Oktay Rifat	Orhan Veli; Oktay Rifat-Samih Rifat; Çapan-Canberk-Alova; Memet Fuat; İlhan Berk	<i>Paroles</i> 'den
Les Paris stupides	Sıkıntılı Bahis	Oktay Rifat	Orhan Veli; Oktay Rifat-Samih Rifat; Çapan-Canberk-Alova; Memet Fuat; İlhan Berk	<i>Paroles</i> 'den
	Sardalyacı Kadınların Türküsü	Can Yücel	Çapan-Canberk-Alova; Memet Fuat	
Barbara	Barbara	Teoman Aktürel	Çapan-Canberk-Alova; Ahmet Necdet	<i>Paroles</i> 'den

	Barbara	Teo (Teoman Aktürel)	Memet Fuat	Aynı mütercimin biraz farklı eski versiyonu
	Barbara	Orhan Suda	Orhan Suda	
	Barbara	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
	Barbara	Orhan Ülkülü	Orhan Ülkülü	
	Yumurcak	Sabahattin Eyüboğlu	Çapan-Canberk-Alova; Sabahattin Eyüboğlu	
La Belle saison	Canım Yaz Ayları	Oktay Rifat	Orhan Veli; Oktay Rifat-Samih Rifat; Memet Fuat; İlhan Berk	<i>Paroles'</i> den
	Yaz Ortasında	Orhan Suda	Orhan Suda	
	Yaz Ayları	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	
	Güzelim Yaz Ayı	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
	Güzel Mevsim	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
	Bulutlar	Sabahattin Eyüboğlu	Memet Fuat; Sabahattin Eyüboğlu	
	Çeşitli	Can Yücel	Memet Fuat	
	Orman Siyaseti	Can Yücel	Memet Fuat	
Chez la fleuriste	Chez La Fleuriste (Çiçekçide)	Cemal Süreya	Memet Fuat; Ahmet Necdet	<i>Paroles'</i> den
	Çiçekçide	Orhan Suda	Orhan Suda	
	Çiçekçide	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Je suis comme je suis	Ben Bana Benzerim	Tahsin Saraç	Ahmet Necdet; Tahsin Saraç	<i>Paroles'</i> den
	Ben Bana Benzerim	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Pour faire le portrait d'un oiseau	Bir Kuşun Resmini Yapmak İçin	Sabahattin Eyüboğlu	Ahmet Necdet; Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles'</i> den
	Bir Kuşun Resmini Yapmak İçin	Orhan Suda	Orhan Suda	
	Bir Kuşun Portresini Yapmak İçin	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	

Pour toi mon amour	Senin İçin Sevgilim	Abdullah Rıza Ergüven	Ahmet Necdet; Abdullah Rıza Ergüven	<i>Paroles'den</i>
	Sana Sevgilim	Orhan Suda	Orhan Suda	
	Sana Sevgilim	Tahsin Saraç	İlhan Berk; Tahsin Saraç	
	Senin İçin Sevgilim	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	
	Senin İçin Sevgilim	Orhan Ülkülü	Orhan Ülkülü	
Une Leçon de calcul	Hesap Dersi	Orhan Ülkülü	Orhan Ülkülü	<i>Paroles'den</i>
Déjeuner du matin	Kahvaltı	Ahmet Necdet	Ahmet Necdet	<i>Paroles'den</i>
	Sabah Kahvaltısı	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
	Kahvaltı	Tahsin Saraç	Tahsin Saraç	
Cet Amour	Bu Aşk	Sezai Karakoç	Sezai Karakoç	<i>Paroles'den</i>
	Bu Sevda	Eray Canberk	Ahmet Necdet	
	Şu Sevi	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Paris at night	Paris At Night	Sabahattin Eyüboğlu	Ahmet Necdet; Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles'den</i>
	Paris At Night	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	
	Paris At Night	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Les Belles familles	Garip Aile	Sabahattin Eyüboğlu	Ahmet Necdet; Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles'den</i>
	Güzel Aile	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
	Korkmayın Sakın	Aykut Derman	Ahmet Necdet	
Tentative de description d'un dîner de têtes à Paris-France	Başkent Paris'te Başlardan Oluşan Bir Şölenin Tasviridir	Orhan Suda	Orhan Suda	<i>Paroles'den</i>
Histoire du cheval	Atın Hikâyesi	Orhan Suda	Orhan Suda	<i>Paroles'den</i>
La Pêche à la baleine	Balina Avı	Orhan Suda	Orhan Suda	<i>Paroles'den</i>
	Balina Avı	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
Alicante	Alicante	Orhan Suda	Orhan Suda	<i>Paroles'den</i>
	Alicante	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Souvenirs de famille ou l'ange garde-chiourme	Aile Anıları ya da Taş Yürekli Melek	Orhan Suda	Orhan Suda	<i>Paroles'den</i>

J'en ai vu plusieurs...	Nicelerini Gördüm...	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
Événements	Olaylar	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
Fleurs et couronnes	Çiçekler ve Taçlardan	M. Âkil Aksan	M. Âkil Aksan	Paroles'den; kısmî tercüme
Le Cancre	Sınıfın En Tembeli	M. Âkil Aksan	M. Âkil Aksan	Paroles'den
	Haylaz Öğrenci	Orhan Suda	Orhan Suda	
	Okul Kaçağı	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Le Retour au pays	Memlekete Dönüş	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Vatana Dönüş	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Le Concert n'a pas été réussi	Konser Başarılı Olmadı	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
Le Temps des noyaux	Zor zamanlar	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
Chanson des escargots qui vont à l'enterrement	Cenazeye Giden İki Salyangozun Şarkısı	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Cenazeye Giden İki Salyangozun Türküsü	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
Riviera	Riviera	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
Familiale	Aile Hayatı	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Aile	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	
La Crosse en l'air (Feuilleton)	Teslim Olma	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
Cet Amour	Bu Sevda	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
L'Orgue de Barbarie	Laterna	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
Page d'écriture	Okul Ödevi	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Yazı Sayfası	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	
	Yazı Sayfası	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Le Désespoir est assis sur un banc	Umutsuzluk Bir Kanapeye Oturmuş	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Oturmuş Umutsuzluk Sıranın Üstüne	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Chanson de l'oiseleur	Kuşbazın Şarkısı	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Kuşçu Türküsü	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
L'École des Beaux-Arts	Güzel Sanatlar Okulu	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
Le Miroir brisé	Kırık Ayna	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Kırık Ayna	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	
	Kırık Ayna	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Chanson	Şarkı	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den

	Türkü	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Composition française	Yazma Ödevi	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Yazma Ödevi	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
	Fransızca Yazı	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
	Fransızca Yazma	Tahsin Saraç	Tahsin Saraç	
Premier jour	İlk Gün	M. Âkil Aksan	M. Âkil Aksan	Paroles'den
	İlk Gün	Orhan Suda	Orhan Suda	
	İlk Gün	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
	İlk Gün	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
	İlk Gün	Tahsin Saraç	Tahsin Saraç	
Le Message	Haber	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Haber	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	
Dimanche	Pazar Günü	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Pazar Günü	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	
	Pazar	Teoman Aktürel	Ahmet Necdet	
Le Jardin	Bahçe	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Bahçe	A. R. Ergüven	A. R. Ergüven	
L'Automne	Sonbahar	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Sonbahar	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Le Bouquet	Çiçek Demeti	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Çiçek Demeti	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	
	Çiçek Demeti	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Inventaire	Döküm / Envanter	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Döküm	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	
La Rue de Buci maintenant	Buci Sokağı Şimdi	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
L'Amiral	Amiral	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
Promenade de Picasso	Picasso Gezinirken	Orhan Suda	Orhan Suda	Paroles'den
	Picasso'nun Gezisi	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
Le Grand homme	Büyük Adam	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	Paroles'den
	Büyük Adam	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Chasse à l'enfant	Çocuk Avı	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	Paroles'den
	Çocuk Avı	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
	Çağdaş Zamanlar	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	Histoires (Öyküler)'den
	Irmak	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	Histoires

	Dere	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	(<i>Öyküler</i>)'den. Bu şiir Eyüboğlu'nun diğer "Dere" başlıklı tercümesinden farklıdır.
	Ayak Üstü Şölen	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Kedi ve Kuş	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Mea Culpa	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Dinme	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Fener Bekçisi Kuşları Pek Sever	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Gölgeler	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
Au Pavillon de la boucherie	Kasapta	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Kasap Dükkânında	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
	Seyahatler	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Küçük Dişi Aslanım	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Tembellik	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Hayat Dersi	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Hayat Kervanı	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
	Meteor	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Neyi Düşlüyordun	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Sabah	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Hayvanların Sıkıntıları Var	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Buyrun Bakalım	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Kurşuna Dizilmiş	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
	Kurşuna Dizilmiş	Tahsin Saraç	Tahsin Saraç	
	Dip Dekorü	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Histoires (Öyküler)</i> 'den
Le Chat et l'oiseau	Orhan Ülkülü	Orhan Ülkülü	Orhan Ülkülü	<i>Histoires</i> 'den
On	Hizmetçi	M. Âkil Aksan	M. Âkil Aksan	<i>Spectacle (Seyirlik)</i> 'den
	Kuru Yapraklar	M. Âkil Aksan	M. Âkil Aksan	

	Çocukların Şarkısı	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Spectacle (Seyirlik)</i> 'den
	Suyun Şarkısı	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Spectacle (Seyirlik)</i> 'den
	Seine Nehrinin Şarkısı	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>Spectacle (Seyirlik)</i> 'den
	Savaş	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Spectacle (Seyirlik)</i> 'den
	Ev Hâli	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Spectacle (Seyirlik)</i> 'den
	Kan ve Tüyley	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Spectacle (Seyirlik)</i> 'den
	Büyük Şebeke Reisinin Oğlu	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>Spectacle (Seyirlik)</i> 'den
	Aşk ve İhanet	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>La Pluie et le beau temps (Yağmur ve Güzel Hava)</i> 'dan
	Kuş Hediyesi	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>La Pluie et le beau temps (Yağmur ve Güzel Hava)</i> 'dan
	Şimdi Büyüdüm	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>La Pluie et le beau temps (Yağmur ve Güzel Hava)</i> 'dan
	Beyinsiz Küçük Kafa	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>La Pluie et le beau temps (Yağmur ve Güzel Hava)</i> 'dan
	Andaç	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>La Pluie et le beau temps (Yağmur ve Güzel Hava)</i> 'dan
	In Memoriam	Metin Cengiz	Cengiz-Canberk	<i>La Pluie et le beau temps (Yağmur ve Güzel Hava)</i> 'dan
	Nice Orman	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>La Pluie et le beau temps (Yağmur ve Güzel Hava)</i> 'dan
	Saban Demiri Altında	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>La Pluie et le beau temps (Yağmur ve Güzel Hava)</i> 'dan
	Zaman	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>La Pluie et le beau temps (Yağmur ve Güzel Hava)</i> 'dan
	Her Şey Yitip Gidiyordu	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>La Pluie et le beau temps (Yağmur ve Güzel Hava)</i> 'dan
	Fırtına ve Aydınlik Gök Parçası	Eray Canberk	Cengiz-Canberk	<i>La Pluie et le beau temps (Yağmur ve Güzel Hava)</i> 'dan
Quartier libre	Serbest Mahalle	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles</i> 'den
Le Bonheur des	Kimilerinin	Sabahattin	Sabahattin	<i>Histoires</i> 'dan

uns	Mutluluğu	Eyüboğlu	Eyüboğlu	
Soyez polis I	Saygılı Olun	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Histoires'dan</i>
Soyez polis II	Her Saygıda Bir Keramet Vardır	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Histoires'dan</i>
La Nouvelle saison	Yeni Mevsim	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Histoires'dan</i>
Les Oiseaux du souci	Keder Kuşları	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles'den</i>
	Tasa Kuşları	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Noël des ramasseurs de neige	Kar Küreyicilerinin Noel Türküsü	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>La Pluie et le beau temps'dan</i>
L'Enfance	Çocukluk	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Histoires'dan</i>
Tant de forêts...	Bunca Orman	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>La Pluie et le beau temps'dan</i>
Les Prodiges de la liberté	Hürriyet Cilveleri	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Histoires'dan</i>
Le Matin	Sabah	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Histoires'dan</i>
Chanson des cireurs de souliers	Ayakkabı Boyacılarının Türküsü	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Histoires'dan</i>
Le Contrôleur	Bilet Kontrol	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles'den</i>
	Denetçi	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
	Doğru Değil	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
L'Accent grave	Ciddî Mesele	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles'den</i>
Pater Noster	Pater Noster	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles'den</i>
Le Discours sur la paix	Barış Üstüne Söylev	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles'den</i>
Noces et banquets	Düğün Dernek	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles'den</i>
La Sagesse des nations	Milletlerin Akli	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
la Rivière	Dere	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>La Pluie et le beau temps'dan</i>
	Sevgi Gülümser	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
Le Météore	Göktaşı	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Histoires'dan</i>
L'Éclipse	Güneş Tutulması	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles'den</i>
	Güneş Tutulması	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	

	Gün Tutulması	Tahsin Saraç	Tahsin Saraç	
	Onlar	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
	İspanya'da	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
Où je vais, d'où je viens?	Nereye mi Gidiyorum?...	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>La Pluie et le beau temps'dan</i>
Le Droit chemin	Doğru Yol	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Paroles'den</i>
	Kuşlu Ders	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
Encore une fois sur le fleuve	Bir Kez Daha Nehrin Üstünde	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Histoires'dan</i>
	Suluk Soluğa Zaman	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
	Kurşuna Dizilmiş	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
Jour de fête	Bayramdır...	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	<i>Histoires'dan</i>
	Gelişigüzel	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
	Hesap	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
	Kule	Sabahattin Eyüboğlu	Sabahattin Eyüboğlu	
	Hemen Hemen	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
	Derinlik ve Kırmızı	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
	Laterna	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Le Temps perdu	Yitik An	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	<i>Paroles'den</i>
	Boşa Giden Zaman	Tahsin Saraç	Tahsin Saraç	
	Bildiri	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
	Sultan	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
	Sultan	Tahsin Saraç	Tahsin Saraç	
	Konuşma	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	
Place du Carrousel	Carrousel Alanı	Abdullah Rıza Ergüven	Abdullah Rıza Ergüven	<i>Paroles'den</i>
	Carrousel Alanı	Tahsin Saraç	Tahsin Saraç	

Kaynakça:

- Aksan, M. Â. (1955). *Yeni Fransız Şiirinden Seçmeler*, İstanbul: Fikir ve Sanat YI.
- Bengü. M. F. (1999). *Dünya Yazınından Seçilmiş Çeviri Şiirler* (3. bs.). İstanbul: Adam YI.
- Bens, J. (1995). Prévert (J.). *Encyclopædia Universalis*, t. 18, pp. 965-966
- Berk, İ. (2001). *Başlangıcından Bugüne Fransız Şiir Antolojisi*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür YI.
- Berton, J.-C. (1984). *Histoire de la littérature et des idées en France au XXe siècle. Angoisses, révoltes et vertiges*, Paris: Hatier.
- Canberk, E. ve Cengiz, M. (1993). Jacques Prévert. *Seçme Şiirler*, İstanbul: Yön Yayıncılık.
- Çapan, C., Canberk, E. ve Alova, E. (2000). *Çağdaş Dünya Şiiri Antolojisi* (2. bs.). İstanbul: Adam YI.
- Ergüven, A. R. (1980). Jacques Prévert. *Şiirler*, İstanbul: Yeditepe YI.
- Eyuboğlu, S. (1995). Jacques Prévert. *Şiirler* (2. bs.). İstanbul: Milliyet YI.
- Hurtado Albır, A. (1990). *La Notion de fidélité en traduction*, Paris: Didier Érudition.
- Karakoç, S. (1986). *Batu Şiirlerinden -Çeviriler-* (3. bs. ; ilk bs. 1976). İstanbul: Diriliş YI.
- Mounin, G. (1985). Traduction. *Encyclopædia universalis*, Paris, corpus 18, pp. 139-141.
- Necdet, A. (1997). *Baudelaire'den Günümüze Fransız Şiiri Antolojisi*, İstanbul: Adam YI.
- Oktay, R. (1992). *Şiir Konuşması*, İstanbul: Adam YI.
- Oktay, R. ve Rıfat, S. (1994). Gece Yazı. *Çeviri Şiirler*, İstanbul: Yapı Kredi YI.
- Prévert, J. (1962). *Paroles*, Paris: nrf/Le Point du Jour.
- Prévert, J. (1963). *La Pluie et le beau temps*, Paris: nrf/Le Point du Jour.
- Prévert, J. (1965). *Histoires*, Paris: nrf/Le Point du Jour.
- Prévert, J. (1995). *Paroles*, Paris: Éd. Gallimard, coll. Folio.
- Prévert, J. (1995). *Spectacle*, Paris: nrf/Le Point du Jour.
- Saraç, T. (1963). Günümüz Fransız Şiiri. *On Ozan*, Ankara: Dernek YI.
- Suda, O. (1999). Jacques Prévert. *Sözler*, İstanbul: Yapı Kredi YI.
- Ülkülü, O. (Tarihsiz). *Fransızcada Çok Ünlü Şiirler (Fransızca ve Türkçe)*, Ankara.
- Veli, O., Oktay, R. ve Cevdet, M. (1963). *Batıdan Şiirler*, İstanbul: Yeditepe YI.